

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA 3 (P3)

PUDUNGWANA 2008

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 100

Memorandamo ona o na le maqephe a 17.

(BARRET'S TAXONOMY)

QUESTIONS		COGNITIVE LEVELS						LO 2				LO 3			LO 4			TOTAL		
		Literal	Inference	Reorganisa- tion	Evaluation	Appreciation	Type of essay /trans. text	AS1	AS2	AS3	AS4	AS1	AS2	AS3	AS1	AS2	AS3			
1.	1.1		[50]				Descriptive						3.1.2	3.2.1 – 3.2.5	3.3.2 3.3.3 3.3.5 3.3.7	4.1.1 4.1.5 4.1.6 4.1.7	ALL			
	1.2				[50]		Narrative						3.1.3							
	1.3				[50]		Reflective						3.1.4							
	1.4	[50]					Discursive						3.1.8							
	1.5		[50]				Argumentative													
	TOTAL																		[50]	
2.	2.1			[30]			CV						3.1.2	3.2.1 – 3.2.5	3.3.2 – 3.3.8	4.1.1 4.1.5 4.1.6 4.1.7	ALL			
	2.2	[30]					Formal letter						3.1.3							
	2.3		[30]				Dialogue						3.1.4							
													3.1.7							
	TOTAL																		[30]	
3.	3.1		[20]				Direction						3.1.1 – 3.1.5	3.2.1 – 3.2.5	3.3.2 – 3.3.8	4.1.1 4.1.5 4.1.6 4.1.7	ALL			
	3.2			[20]			Sympathy card													
	3.3			[20]			Programme													
	TOTAL																		[20]	

KAROLO YA A: POTSO YA 1: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e fofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80% – 100%	70% – 79%	60% – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	00 – 29%
MORALO: tlhophiso ya mehopolo, kutlwisiso ya mosebetsi	Moralo o entswe ka botlalo ka tsela e babatsehang. Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o babatsehang.	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang. Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong moqoqo o bopilweng ka bokgabane.	Bopaki bo kgotsofatsang ba hore ho entswe moralo. O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o bopilweng ka tsela e ntle e kgotsofatsang.	Bopaki bo amohelohileng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo. O phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o bopilweng ka tsela e amohelohileng,	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo. O phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o lebelletsweng.	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe. O haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o lebelletsweng bo fokola.	Ha ho moralo/ bopaki ba hore moralo o entswe bo a haella haholo. Kutlwisiso ya ditlhoko le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya moqoqo o lebelletsweng bo fokola haholo.
5	5	5	4	3	2	1	0
SEBOPEHO: diratswana, selelekela le qetelo; bolelele bo loketseng	Diratswana tse phethahetseng, tse hokahaneng ka tsela e hlakileng ka dinako tsohle. Selelekela le qetelo tse babatsehang hahlolo tse dumellanang le mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Diratswana tse ntle haholo tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo tse ntle haholo tse dumellanang le mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo tse ntle tse dumellanang le mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwalang. Selelekela le qetelo tse ntle ka tsela e kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Kelohlolo e seng kae diratswaneng mmoho le ho hokahana ha tsona ka tsela e lekaneng. Selelekela le qetelo tse kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Bolelele bo nepahetse.	Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano. Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang. O batla o le molelele/ mokgutshwane.	Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana) kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo. Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo. O molelele/ mokgutshwane haholo.
10	10	8 – 9	7	5 – 6	4	3	1 – 2

DIKAHARE (difuperweng): tlhophiso ya mohopolo le dintlha, tshekatsheko ya sehlooho, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Sehlooho se sekasekwa ka botlalo le ka ho phethahala. O imahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e babatsehang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle haholo. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e ntle haholo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e ntle.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka tsela e ntle ho kgotsofatsang. O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e kgotsofatsang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e kgodisang, ho amohelehileng, empa ho na le ho kgaokgaoha. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka bokgoni bo lekaneng. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo lekaneng.	Dintlha tse tshehetsang ke tse haellang, tse kgodisang hanyenyane feela mme e se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanelo. Sehlooho se sekasekwa le ho phuthollwa ka bokgoni bo haellang haholo. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo haellang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgolweha ka bothata haholo. Sehlooho se utlwisiswa ka tsela e fasahetseng. O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bnofokodi bo boholo haholo.
15	14 – 15	11 – 13	9 – 10	7 – 8	5 – 6	3 – 4	0 – 2
PUO LE SETAELE: Tlotlontswa, dibopeho le mefuta ya dipolelo, dipolelo tsa bohlae, mopeleto, matshwao a puo le kelohlolo e hlokolosi ya puo Rejisetara/ setaele, sehalo, ela hloko baamohedi ba ditaba, maikemi setso, maemo le sebopeho ho latela ditlhokeho	Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswa, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo. Tshebediso e babatsehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo, ya mefutafuta e batsi mmoho le dibopeho tsa dipolelo. Rejisetara e sebedisitswe ka bokgoni bo botle, setaele se hlakileng sa hae.	Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswa, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo. Tshebediso ya mefutafuta e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng. Rejisetara e sebedisitswe hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Tshebediso e ntle ya tlotlontswa, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo. Tshebediso ya mefutafuta e batlang e le batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetse. Rejisetara e sebedisitswe hantle mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Tshebediso e kgotsofatsang ya tlotlontswa, dikapolelo le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo bo seng bokae. Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang. Rejisetara e sebedisitswe ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswa, dikapolelo le bopaki bo bonyenyane bo supang kgetho ya mantswa e bontsha ng boiqapelo. Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo tse tlwaelehileng. Rejisetara le setaele di sebedisitswe ka tsela e lekaneng, feela e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng.	Tshebediso e haellang ya tlotlontswa, dikapolelo mme o bontsha kgetho ya mantswa e haellang. Sebedisa thutapuo ka bokgoni bo haellang, dibopeho tsa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo. Rejisetara le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo bo haellang ba setaele sa hae.	Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswa, dikapolelo mme o bontsha tlhokeho ya kgetho ya mantswa e nang le boiqapelo. Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo haellang haholo mme o thatafallwa ke ho sebedisa dibopeho le mefuta ya dipolelo. Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara e loketseng, setaele kapa ho ikutlwahatsa.

	Tshebediso e ikgethileng ya sehalo e ntlafatsa se ngotsweng ka tsela e babatsehang. Ha ho diphoso mopeletong, mme matshwao a puo a sebedisitswe ka nepahalo le ka ho phethahala.	Tshebediso ya sehalo ka tsela e fapafapanang e laolwa ka ho phethahala. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle haholo ya matshwao a puo.	Tshebediso ya sehalo ka tsela e fapafapanang e batlang e laolwa ka ho phethahala. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle ya matshwao a puo.	Taolo e lekaneng ya tshebediso ya sehalo ka tsela e bontshang ho fapafapana. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo ka bokgoni bo kgotsofatsang.	Tshebediso e seng kae ya sehalo ka ho fapafapana. Diphoso tse ngata tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo empa di sa ame moelelo.	Sebedisa sehalo ka ho fapafapana ka sewelo. Diphoso tsa mopeleto di ngata; matshwao a puo a sebediswa ka tsela e rothofatsang moelelo.	Sebedisa sehalo ka ho fapafapana ka bokgoni bo haellang haholo. Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.
15	14 – 15	11 – 13	9 – 10	7 – 8	5 – 6	3 – 4	0 – 2
TEKOLO BOTJHA: ho hlaola diphoso, bala hape, le ho nehelana ka sehlahiswa se phethahatseng	Bopaki bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena. Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang. Nehelano e babatsehang.	Bopaki bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena. Bopaki bo hlakileng ba hore mosebetsi o lekotswe botjha, ha lokiswa bohobo ba diphoso mme sehlahiswa sa ho qetela se setle haholo. Nehelano e ntle haholo.	Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena. Bopaki bo batlang bo hlakile ba hore mosebetsi o lekotswe botjha ho lokisa bohobo ba diphoso mme sehlahiswa sa ho qetela ke se phethetsweng hantle. Nehelano e ntle haholo.	Bopaki ba ho kgwaritsa hape ho lokisa diphoso a sebetsa ka boyena ka tsela e kgotsofatsang. Diphoso tse ngata di lokisitswe ha ho balwa hape le ho lekola botjha, mme ha hlahiswa moqoko o kgotsofatsang. Nehelano e kgotsofatsang.	Bopaki bo seng bokae ba ho kgwaritsa hape, ho bala hape ho lokisa diphoso. Bopaki ba hore mosebetsi o lekotswe botjha ho lokisa diphoso mme ha nehelanwa ka sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang. Nehelano e amohelehileng.	Kgwaritsa hape empa o hlolwa ke ho lokisa bohobo ba diphoso. Mosebetsi ha o a lekolwa botjha ka tsela e lekaneng hoo ho leng boima ho bala sehlahiswa se phethetsweng. Nehelano e haellang.	Diphoso tse ngata tse rothofatsang moelelo. Mosebetsi ha o a lekolwa botjha ho lokisa diphoso Diphoso di ngatangata hoo le moelelo o batlang o le lerootho. Nehelano e fokolang.
[5]	5	5	4	3	2	1	0 – 1

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	5	Mor. =
Sebopeho	10	Seb. =
Dikahare	15	Dik. =
Puo le setaele	15	P/S =
Tekolobotjha	5	Tek. =
Matshwao ohle	50	

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

- **Ditaelo ho motshwayi:**
- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka sehlooho se le SENG feela.
- Ho tshwaya ke maikutlo a motshwayi. Sheba boiphihlelo ba mohlahlobuwa mme o fane ka matshwao dintlheng tse nepahetseng le ha ebe ha o dumellane le tsona.
- Sebedisa ruburiki eo o e fuweng ho tshwaya moqoqo. Ruburiki e arotswe dikarolo tse tharo (ya A: Moqoqo, ya B: Tema ya kgokahano e telele le ya C: Tema ya Kgokahano e kgutshwane).

KAROLO YA A: MOQOQO

POTSO YA 1

1.1 ***Matsatsi a phomolo le ba lelapa la heso ...*** Moqoqo o hlalosang (*Descriptive*) / wa phetelo (*Narrative*)

- Moqoqo ona wa phetelo o pheta pale ka diketsahalo tse etsahetseng. O ka ngolwa ka ho hlaha lehlakoreng lefe kapa lefe.

1.2 ***Pale eo ke e ratileng.*** Moqoqo wa phetelo (*Narrative*)

- Moqoqo ona wa phetelo o pheta pale ka diketsahalo tse etsahetseng. O ka ngolwa ka ho hlaha lehlakoreng lefe kapa lefe.

1.3 ***Paballo ya tlhaho Afrika Borwa.*** Moqoqo wa boimamelo/tebisang maikutlo (*Reflective*)

- Mofuta ona wa moqoqo ke oo ho ona mohlahlobuwa a lokelang ho nahanisisa ntlha e itseng mme a nehelane ka maikutlo le mehopolo eo e leng ya hae.

1.4 ***Motlakase o lokela ho lefella ...*** Moqoqo o hlalosang (*Argumentative*)

- Mofuta ona wa moqoqo mohlahlobuwa o lokela ho bontsha ntlhakemo ya hae kapa mohopolo o itseng. O lokela ho hlahisa lehlakore le ho le ntshetsa pele mme a tshehetsa le ho sireletsa lehlakore la hae.
- Ntlhakemo ya mongodi e lokela ho hlaka ka nako tsohle.

1.5 ***Modulasetulo e be moithuti wa mme ...*** Moqoqo o tshehetsang lehlakore (*Discursive*)

- Mofuta ona wa moqoqo ha o nke lehlakore mme sepheo sa ona ke ho nehelana ka maikutlo a lekanang mohlakoreng a mabedi akgang. Mohlahlobuwa o lekola mahlakore a fapaneng a sehlooho se hlaloswang ebe o nehelana ka dintlha tse hanyetsenang a sa tshehetse lehlakore lefe kapa lefe. Mohlahlobuwa a ka fihlela geto e itseng pheletsong ya ditaba (moqoqo) tsa hae, empa dintlha tse tshehetsang le tse kgahlanong di lokela ho lekalekana hantle le ho sekasekwa ka tekano ha ho ntse ho ngolwa moqoqo.

KAROLO YA B: POTSO YA 2: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e foofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80% – 100%	70% – 79%	60% – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	00 – 29%
MORALO: tihophiso ya mehopollo, kutlwisiso ya mosebetsi.	Moralo o entswe ka botlalo ka tsela e babatsehang. Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Ho na le bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e babatsehang.	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang. Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka bokgabane.	Bopaki bo kgotsofatsang ba hore ho entswe moralo. O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo botle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsofatsang.	Bopaki bo amohelehileng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo. O phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e amohelehileng.	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo. O phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng.	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe. O haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola.	<u>Ha ho moralo/ bopaki ba hore moralo o entswe bo haella haholo.</u> Kutlwisiso ya ditlhoko le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola haholo.
Tema e telele [3]	3	3	2	2	1	1	0
SEBOPEHO: – matshwao a sebopeho, diratswana, selelekela le qetelo (moo di hlokehang); bolelele bo loketseng	O sebedisitse melao yohle e hlokehang ya sebopeho ka tsela e phethahetseng. Diratswana di phethahetse, di hokahane ka ho hlaka ka dinako tsohle. Selelekela le qetelo ke tse babatsehang haholo, di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe ka tsela e babatsehang. Bolelele bo nepahetse.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e ntle haholo. Diratswana tse ntle haholo, di hokahane ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo di ntle haholo, di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe hantle haholo mme e nepahetse. Bolelele bo nepahetse.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e kgotsofatsang. Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo di ntle mme di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe hantle mme boholo e nepahetse. Bolelele bo nepahetse.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka kutlwisiso e lekaneng. Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwahalang. Selelekela le qetelo di ntle ho kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Tema e bopilwe ka nepahalo ho lekaneng. Bolelele bo nepahetse.	O na le kutlwisiso e mahareng ya ditlhokeho tsa sebopeho, dikgeo mona le mane. Kelohloko e seng kae ya diratswana, di hokahana ka tsela e mahareng. Selelekela le qetelo tse kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Tema e bopilwe ka tsela e bonolo mme e baleha habonolo. Bolelele bo nepahetse.	Sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e fokolang. Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano. Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang. Tema e bopilwe ka tsela e fokolang, e baleha ha boima. Tema e batla e le telelele/kgutshwane	Ha a sebedisa melao e hlokehang ya sebopeho. Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana)/ kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo. Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo. Tema e bopilwe ka tsela e fokolang mme e baleha ha boima haholo. Tema e telelele/ kgutshwane haholo.
Tema e telele [7]	7	6	5	4	3	2	1

DIKAHARE (difuperweng): Tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kgokahano, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang boholo ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang, tse batlang di tshwarella mme di bopilwe ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e kgodisang ho amohelehileng, empa ho na le ho kgaokgaoha.	Dintlha tse tshehetsang ke tse haellang, tse kgodisang ho se hokae, mme ha se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanelo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgolweha ka bothata haholo.
	Kgokahano e phethahetseng ya dikahare le mehopolo, dintlha tsohle di tshehetsa sehlooho.	Tema e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se manollwa ka botlalo mme dintlha tsohle di a se tshehetsa.	Tema boholo e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se sekasekilwe mme boholo ba dintlha bo tshehetsa sehlooho.	Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ho lekaneng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho.	Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ka tsela e mahareng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho.	Kgokahano e seng kae feela ya dintlha le mehopolo. Ke dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho.	Tema ha e bontshe kgokahano ya dintlha le mehopolo. Sehlooho se utlwisiswa ka tsela e fashetseng.
	O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo ka tsela e babatsehang.	O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo le sebopeho ka tsela e ntle haholo.	O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e ntle.	O ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e kgotsofatsang.	O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo lekaneng.	O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo haellang.	O ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bnofokodi bo boholo haholo.
Tema e telele [10]	10	8 – 9	7	5 – 6	4	3	1 – 2

PUO LE SETAELE: Tlotlontswe, popeho ya dipolelo; mopeleto, tshebediso ya puo; Rejisetara le sehalo setaele, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemi setso, maemo.	Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswe, le kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e ntle ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e kgotsofatsang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa e bontshang boiqapelo bo seng bokae.	Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa ka boiqapelo bo bonnyane.	Tshebediso e haellang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswa e haellang.	Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswe, kgetho e haellang ya mantswa a bontshang boiqapelo.
	Tshebediso e babatsehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo ya mefutafuta e batsi mmoho le dibopeho tsa dipolelo.	Tshebediso ya mefutafuta e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng.	Tshebediso ya mefutafuta e batlang e le batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetse.	Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang.	Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo tse tlwaelehileng.	Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang, o sebedisa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo.	Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang haholo mme o thatafallwa ke ho sebedisa dibopeho le mefuta ya dipolelo.
	Rejisetara le sehalo di sebedisitswe ka bokgoni bo babatsehang, setaele se hlakileng sa hae.	Rejisetara le sehalo sebedisitswe hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Rejisetara le sehalo di sebedisitswe hantle, mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Rejisetara le sehalo sebedisitswe ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae.	Rejisetara, sehalo le setaele di sebedisitswe ka tsela e foofo feela, e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng.	Rejisetara, sehalo le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo haellang ba setaele sa hae.	Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara, sehalo le setaele tse loketseng, kapa ho ikutlwahatsa.
	Ha ho diphoso mopeletong, mme matshwao a puo a sebedisitswe ka nepahalo le ka ho phethahala.	Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle haholo ya matshwao a puo.	Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle ya matshwao a puo.	Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo ka bokgoni bo kgotsofatsang.	Diphoso tse ngata tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo empa di sa ame moelelo.	Diphoso tsa mopeleto di ngata; matshwao a puo a sebediswa ka tsela e rothofatsang moelelo.	Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.
Tema e telele [7]	7	6	5	4	3	2	1

Bala hape/ lekola botjha ho lokisa diphoso le ho nehelana	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema e batla e se na diphoso ho hang kaha e lekotswe botjha ho lokisa diphoso. Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang. Nehelano e babatsehang.	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phe thetsweng se setle haholo. Nehelano e ntle haholo.	Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se setle. Nehelano e ntle.	Bopaki bo kgotsofa tsang ba hore o badile hape ho lokisa diphoso. Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang. Nehelano e amoheleng.	Bopaki bo seng bokae ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang. Nehelano e kgotsofatsang.	Bopaki bo bonyenyane ba ho bala hape. Tema e ntse e tletse diphoso leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima. Nehelano e haellang.	Diphoso tse ngata haholo mme di rothofatsa moelelo Tema e ntse e tletse diphoso tse ngatangata leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima. Nehelano e fokolang.
Tema e telele [3]	3	3	2	2	1	1	0

Karolo ya B

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:
(Tema tse telele – *longer transactional texts*)

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	3	Mor. =
Sebopeho	7	Seb. =
Dikahare	10	Dik. =
Puo le setaele	7	P/S =
Tekolobotjha	3	Tek. =
Matshwao ohle	30	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE**POTSO YA 2****2.1 *Boitsebiso ka wena ... (CV)***

Dintlha tse latelang di lokela ho hlalisoa mofuteng ona wa tema:

- Tlhahisoleseding/dintlha ka mohlalobuwa
- Tsa thuto/mangolo a thuto
- Boiphihlelo mosebetsing
- Dikgahleho/tseo
- Batho ba ka o pakang.

2.2 *Lengolo la semmuso ... (official letter)*

Mofuta ona wa tema o lokela ho ba le dintlha tse latelang:

- Diaterese tse pedi – ya mohlalobuwa (mongodi) hodimo ka letsohong le letona, e nto latelwa ke ya moamohedi wa ditaba
- Tumedisong –
- Ditaba: Selelekela
Dikahare
Qetelo/phethelo
- Puo e hlakileng mme mongodi a tobe taba.

2.3 *Puisano ... (dialogue)*

Ke tema e hlalising puisano dipakeng tsa batho ba babedi kapa ho feta, mme e lokela ho:

- ngolwa ka tsela eo mmui a buang ka yona (*puo ya mmui*) mme ho sebediswe di a bulwa di a kwalwa
- polelo e nngwe le e nngwe e arabele se builweng ke sebui se seng
- lebitso la sebui le ngolwe ka letsohong le letshehadi mme le latelwe ke matshwao a kgutlwana (:)
- haeba ho na le tlatsetso e itseng ya tlhahisoleseding, puo e jwalo e ngolwe ka masakeng
- sehalo le puo di itshetlehe kamanong ya dibui, mmoho le sehlooho sa puisano
- ha ho tlole mola dipakeng tsa mantswe a dibui.

KAROLO YA C: POTSO YA 3: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato 7 E babatsehang	Kgato 6 Phihlello e kgabane	Kgato 5 Phihlello e ntle	Kgato 4 Phihlello e mahareng	Kgato 3 Phihlello e foofo	Kgato 2 karolwana feela	Kgato 1 Ha ho phihlello
	80% – 100%	70% – 79%	60% – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	00 – 29%
MORALO: tlhophiso ya mehopolo, kutlwisiso ya mosebetsi.	Moralo o entswe ka bottlalo ka tsela e babatsehang. Kutlwisiso e phethahetseng ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Ho na le bopaki bo hlakileng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e babatsehang.	Moralo o entswe ka tsela e ntle haholo, e thabisang. Kutlwisiso e ntle haholo ya ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo bottle haholo ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka bokgabane.	Bopaki bo kgotsofatsang ba hore ho entswe moralo. O tseba le ho utlwisisa boholo ba ditlhokeho tsa mosebetsi. Bopaki bo bottle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsofatsang.	Bopaki bo amohelihileng, bo mahareng ba hore ho entswe moralo. Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e amohelihileng.	Bopaki bo seng bokae feela ba hore ho entswe moralo. Phethahatsa ditlhokeho tsa mosebetsi mmoho le mofuta wa tema ka tsela e lekaneng. Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng.	Bopaki bo haellang ba hore moralo o entswe. Haellwa ke kutlwisiso ya ditlhokeho tsa mosebetsi le mofuta wa tema. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola haholo.	<u>Ha ho moralo/ bopaki ba hore moralo o entswe bo haella haholo.</u> Kutlwisiso ya ditlhokeho le mofuta wa tema e batlehang di haella haholo. Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshbediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.
E kgutshwane [2]	2	2	2	1	1	1	0
SEBOPEHO: – matshwao a sebopeho, diratswana, selelekela le qetelo (moo di hlokehang); bolelele bo loketseng	O sebedisitse melao yohle e hlokehang ya sebopeho ka tsela e phethahetseng. Diratswana di phethahetse, di hokahane ka ho hlaka ka dinako tsohle. Selelekela le qetelo ke tse babatsehang haholo, di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe ka tsela e babatsehang.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e ntle haholo. Diratswana tse ntle haholo, di hokahane ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo di ntle haholo, di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe hantle haholo mme e nepahetse.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e kgotsofatsang. Diratswana tse ntle tse hokahaneng ka tsela e hlakileng boholo ba nako. Selelekela le qetelo di ntle mme di dumellana le mosebetsi. Tema e bopilwe hantle mme boholo e nepahetse.	O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka kutlwisiso e lekaneng. Diratswana tse ntle, tse hokahaneng ka tsela e utlwalang. Selelekela le qetelo di ntle ho kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Tema e bopilwe ka nepahalo ho lekaneng.	O na le kutlwisiso e mahareng ya ditlhokeho tsa sebopeho, dikgeo mona le mane. Kelohloko e seng kae ya diratswana, di hokahane ka tsela e mahareng. Selelekela le qetelo tse kgotsofatsang, ho latela mosebetsi. Tema e bopilwe ka tsela e bonolo mme e baleha habonolo.	Sebedisitse melao e hlokehang ya sebopeho ka tsela e fokolang. Diratswana tse haellang tse batlang di hloka kgokahano. Selelekela se haellang le qetelo e sa phethahalang. Tema e bopilwe ka tsela e fokolang, e baleha ha boima.	Ha a sebedisa melao e hlokehang ya sebopeho. Mongolo o molokoloko (ha ho diratswana)/ kapa o ngola diratswana ka bokgoni bo haellang haholo. Selelekela se haellang haholo le qetelo e fokolang haholo. Tema e bopilwe ka tsela e fokolang mme e baleha ha boima haholo.

	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Bolelele bo nepahetse.	Tema e batla e le telele/kgutshwane.	Tema e telelele/kgutshwane haholo.
E kgutshwane [5]	5	5	4	3	2	1	1
DIKAHARE (difuperweng): Tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kgokahano, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang ka ho phethahala, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang hangata ke tse kgodisang haholo, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang boholo ke tse kgodisang, tse tshwarellang mme tse bopilweng ka boiqapelo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang ke tse kgodisang, tse batlang di tshwarella mme di bopilwe ka boiqapelo ka tsela e kgotsofatsang.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e kgodisang ho amohelehileng, empa ho na le ho kgaokgaoha.	Dintlha tse tshehetsang ke tse haellang, tse kgodisang ho se hokae, mme ha se ka nako tsohle di bopilweng ka tshwanelo.	Mehopolo le dintlha tse e tshehetsang di bopilwe ka tsela e fokolang mme di kgothweha ka bothata haholo.
	Kgokahano e phethahetseng ya dikahare le mehopolo, dintlha tsohle di tshehetsa sehlooho.	Tema e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se manollwa ka botlalo mme dintlha tsohle di a se tshehetsa.	Tema boholo e na le kgokahano ya dikahare le mehopolo, sehlooho se sekasekilwe mme boholo ba dintlha bo tshehetsa sehlooho.	Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ho lekaneng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho.	Tema e bontsha kgokahano ya dikahare le mehopolo ka tsela e mahareng, mme ho na le dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho.	Kgokahano e seng kae feela ya dintlha le mehopolo. Ke dintlha tse seng kae tse tshehetsang sehlooho.	Tema ha e bontshe kgokahano ya dintlha le mehopolo. Sehlooho se utlwisiswa ka tsela e fashetseng.
	Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo ka tsela e babatsehang.	Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso le maemo le sebopeho ka tsela e ntle haholo.	Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e ntle.	Ikamahanya le ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka tsela e kgotsofatsang.	Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo lekaneng.	Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bokgoni bo haellang.	Ela hloko ba reretsweng ditaba, maikemisetso, maemo le sebopeho ka bnofokodi bo boholo haholo.
E kgutshwane [7]	7	6	5	4	3	2	1

PUO LE SETAELE: Tlotlontswe, popeho ya dipolelo; mopeleto, tshebediso ya puo; Rejisetara le sehalo setaele, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemi setso, maemo.	Tshebediso e phethahetseng ya tlotlontswe, le kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e ntle haholo ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e ntle ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo.	Tshebediso e kgotsofatsang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e bontshang boiqapelo bo seng bokae.	Tshebediso e lekaneng ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe ka boiqapelo bo bonnyane.	Tshebediso e haellang ya tlotlontswe, kgetho ya mantswe e haellang.	Tshebediso e haellang haholo ya tlotlontswe, kgetho e haellang ya mantswe a bontshang boiqapelo.
	Tshebediso e babatsehang, e nepahetseng le e bontshang boiqapelo ya mefutafuta e batsi mmoho le dibopeho tsa dipolelo.	Tshebediso ya mefutafuta e batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e nepahetseng.	Tshebediso ya mefutafuta e batlang e le batsi le dibopeho tsa dipolelo ka tsela e bontshang boiqapelo le e batlang e nepahetse.	Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo kgotsofatsang empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo ka bokgoni bo haellang.	Tshebediso ya thutapuo ka bokgoni bo lekaneng empa o sebedisa mefuta le dibopeho tsa dipolelo tse tlwaelehileng.	Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang, o sebedisa dipolelo tsa motheo ka nepahalo ka sewelo.	Puo e sebedisitswe ka bokgoni bo haellang haholo mme o thatafallwa ke ho sebedisa dibopeho le mefuta ya dipolelo.
	Rejisetara le sehalo di sebedisitswe ka bokgoni bo babatsehang, setaele se hlakileng sa hae. Ha ho diphoso mopeletong, mme matshwao a puo a sebedisitswe ka nepahalo le ka ho phethahala.	Rejisetara le sehalo sebedisitswe hantle haholo mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae. Diphoso tse mmalwa tsa mopeleto le tshebediso e ntle haholo ya matshwao a puo.	Rejisetara le sehalo di sebedisitswe hantle, mme o bontsha bopaki ba setaele sa hae. Bopaki bo botle ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e ntle e kgotsopatsang.	Rejisetara le sehalo sebedisitswe ka tsela e kgotsofatsang mme hangata o bontsha bopaki ba setaele sa hae. Bopaki bo mahareng ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e bopilweng ka tsela e amohelehileng.	Rejisetara, sehalo le setaele di sebedisitswe ka tsela e foofo feela, e batla e ba tsa ka mehla kapa tse sekametseng lehlakoreng le le leng. Bopaki bo haellang ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng.	Rejisetara, sehalo le setaele di batla di sa loka; bontsha bopaki bo haellang ba setaele sa hae. Bopaki ba hore moralo o lebisa tlhahisong ya tema e lebelletsweng bo fokola haholo.	Bopaki bo haellang haholo ba rejisetara, sehalo le setaele tse loketseng, kapa ho ikutlwahatsa. Diphoso tse totobetseng tsa mopeleto le tshebediso ya matshwao a puo tse ka rothofatsang moelelo.
E kgutshwane [4]	4	4	3	3	2	2	1

Bala hape/lekola botjha ho lokisa diphoso le ho nehelana	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema e batla e se na diphoso ho hang kaha e lekotswe botjha ho lokisa diphoso. Tema e babatsehang, e bopilweng le ho phethelwa ka tsela e kgahlisang. Nehelano e babatsehang.	Bopaki bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se setle haholo. Nehelano e ntle haholo.	Bopaki bo batlang bo hlakileng ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema boholo e hloka diphoso hoba e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se setle. Nehelano e ntle.	Bopaki bo kgotsofa tsang ba hore o badike hape ho lokisa diphoso. Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang. Nehelano e amoheleng.	Bopaki bo seng bokae ba ho bala hape ho lokisa diphoso. Tema e ntse e na le diphoso tse mmalwa leha e lekotswe botjha ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se kgotsofatsang. Nehelano e kgotsofatsang.	Bopaki bo bonyenyane ba ho bala hape. Tema e ntse e tletse diphoso leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima. Nehelano e haellang.	Diphoso tse ngata haholo mme di rothofatsa moelelo. Tema e ntse e tletse diphoso tse ngatangata leha e lekotswe botjha ka maiteko a ho hlaola diphoso. Sehlahiswa se phethetsweng se baleha ha boima. Nehelano e fokolang.
E kgutshwane [2]	2	2	2	1	1	1	0

Karolo ya C

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:
(Tema tse kgutshwane – *shorter texts*)

Dintlha tse tadingwang	Matshwao	Senotlolo
Moralo	2	Mor. =
Sebopeho	2	Seb. =
Dikahare	7	Dik. =
Puo le setaele	4	P/S =
Tekolobotjha	2	Tek. =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE**Potso ya 3****3.1 Ditaello ... (directions)**

Ke tema e ngotsweng ho tswa lehlakoreng le itseng, mme e lokela ho:

- ditaelo di lokela ho hlaka mme di ngolwe ka tatellano
- ditaelo di lokela ho tloha Umhlanga ho ya Umfolozi Game Reserve
- di tlohe ka Borwa ho leba Leboya mme di bontshe dibaka tseo motho a lokelang ho feta ho tsona. Mehlala: moeti o lokela ho tsamaya ka tsela ya N2 a phapatile ka leboyo la Indian Ocean a feta Empangeni, Tollgate, a kene Mtubatuba, a boele a fete Hluhluwe ka letsoho le letona, mme a fihle Umfolozi Game Reserve.

Ela hloko:

Ho bile le bothata ka mmapa oo bahlahlobuwa ba neng ba lokela ho o sebedisa ho araba potso ena. Ka hona batshwai ba eletswe ho tadima dintlha tseo moithuti a nehelanang ka tsona (hoba moithuti a ke ke a kgona ho bolela dibaka kaha ha di bonahale pampering ya bona). Tema e ka hlalisoa tjena:

O qala Umhlanga o tsamanya ka tsela N2 o lebile Leboya o iphapatile le lewatle la India. O nyolohe jwalo o feta dibaka tse itseng ho ya fihlela o fihlela kolong (toropong/sebakeng) ya ho qetela, moo o tla thinyetsa ka letsohong le letshehadi ho fihlela o kena tulong ya ho qetela, e leng Umfolozi Game Reserve.

3.2 Karete ... (card)

Ke tema e kgutshwane ya kgothaletso, mme e lokela ho:

- ditaba tsa mohlalobuwa di hlake mme di tobe taba
- puo e lokela ho ba e hlwekileng e bileng e nepahetseng, e ele hloko moamohedi wa ditaba
- molaetsa o lokela ho ba mokgutshwane, mme o phethahale.

3.3 Dayari ... (diary entry)

Ke tema e kgutshwane, mme e toba taba:

- mohlalobuwa a ingole e le yena kapa e le motho e mong
- diketsahalo e be tsa matsatsi a mahlano
- matsatsi ao diketsahalo di etsahetseng ka wona a lokela ho ngolwa pele ho diketsahalo
- diketsehalo di bontshe maikutlo, mehopolo, meralo, diqeto le kameho ya maikutlo a mohlalobuwa
- puo e lokela ho ba e hlwekileng e bileng e nepahetseng
- dipolelo di kgutshwane, mme di utlwahale.

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 20

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100